

Презентация

Орындаған: Альсейт А.К.

Тоюы: МХТ-18-4нк

Қабылдаған: Тлеуова С.Т.

Рудалы пайдалы қазбалар.

Темір. Қазақстан темір кені қоры үшінші орын алады жөнінен [ТМД](#) бойынша Ресей мен

Украинадан кейін үшінші орын алады (17 млрд т). Оның 93%-ы Қашар, Сарыбай, Соколов, Әйет, Лисаков кен орындарында, [Солтүстік](#)

[Қазақстанда](#) шоғырланған. [Сарыбай темір кен орнын](#) 1948 жылы ұшқыш М.Сургутанов ашты. Ұшақ кен үстінен ұшқанда, темір аномалиясының әсерінен түсбағар тілінің кенет ауытқығаны ұшқыштың көңілін аударды. Көп ұзамай, өте сирек кездесетін темір кені ашылды. Мұндағы кен жоғарғы сапалы және оның құрамындағы темірдің мөлшері 50-60%-ды құрайды. Шөгінді жыныстардан пайда болған рудалар [Қостанай облысындағы](#) Әйет және Лисаков кен орындарында кездеседі. Руда 30 м тереңдіктен ашық әдіспен өндіріледі. Кеннің құрамында таза темір 37-52%. Темір кенінің шағын кен орны Қарағанды (Кентөбе, Қаратас), Солтүстік Қазақстан (Атансор) аймақтарында бар.

Пайдалы қазбалар

Пайдалы қазбалар — техниканың қазіргі жағдайында халық шаруашылығына табиғи күйінде немесе байытқаннан кейін пайдаланғанда жеткілікті экономикалық нәтиже бере алатын жер қойнында кездесетін табиғи минералдық заттар. Өзінің физикалық қасиеті бойынша пайдалы қазындылар қатты, сұйық және газ тәріздес болып үшке бөлінеді. Пайдаланылуына байланысты олар мынадай топтарға бөлінеді: жанғыш — көмір, мұнай, жанғыш газдар мен тақтатастар; құрылыстық — гранит, мрамор, утас, құм тағы басқалар; химиялық шикізат — күкірт, калий **тұзы**, апатит, графит тағы басқалар.; отқа төзгіш шикізат — қара, түсті және сирек металл кендері тағы басқалар. Орналасу жағдайы бойынша бұл қабаттың, желілік тағы басқалар. болып бөлінеді.

Пайдалы қазбалары

Темір

Мұнай

Тас
Көмір

Газ

Никель

Мыс

Алтын

Алмас

Марганец

Уран

Пайдалы қазбалар

A flowchart starting with a central blue oval labeled 'Пайдалы қазбалар'. Three blue arrows point downwards from this oval to three light blue boxes. The left box is labeled 'Жанғыш пайдалы қазба' and points to a purple scroll containing 'тас көмір, қоңыр көмір, мұнай, газ'. The middle box is labeled 'кенді пайдалы қазба' and points to a green scroll containing 'алюминий, мыс, қорғасын, күміс, мырыш'. The right box is labeled 'кенге жатпайтын пайдалы қазба' and points to a red scroll containing 'ас тұзы, фосфор, құм, саз, цемент'.

Жанғыш
пайдалы қазба

тас
көмір,
қоңыр
көмір,
мұнай,
газ

кенді пайдалы
қазба

алюминий
мыс,
қорғасын,
күміс,
мырыш

кенге жатпайтын
пайдалы қазба

ас тұзы,
фосфор,
құм, саз,
цемент

Жанғыш пайдалы қазбалар

Жанатын пайдалы қазбаларға мұнай газ уран және көмір т.б жатады.

Рудалы пайдалы қазбалар.

Темір. Қазақстан темір кені қоры үшінші орын алады жөнінен ТМД бойынша Ресей мен

Украинадан кейін үшінші орын алады (17 млрд т). Оның 93%-ы Қашар, Сарыбай, Соколов, Әйет, Лисаков кен орындарында, Солтүстік

Қазақстанда шоғырланған. Сарыбай темір кен орнын 1948 жылы ұшқыш М.Сургутанов ашты. Ұшақ кен үстінен ұшқанда, темір аномалиясының әсерінен түсбағар тілінің кенет ауытқығаны ұшқыштың көңілін аударды. Көп ұзамай, өте сирек кездесетін темір кені ашылды. Мұндағы кен жоғарғы сапалы және оның құрамындағы темірдің мөлшері 50-60%-ды құрайды. Шөгінді жыныстардан пайда болған рудалар Қостанай облысындағы Әйет және Лисаков кен орындарында кездеседі. Руда 30 м тереңдіктен ашық әдіспен өндіріледі. Кеннің құрамында таза темір 37-52%. Темір кенінің шағын кен орны Қарағанды (Кентөбе, Қаратас), Солтүстік Қазақстан (Атансор) аймақтарында бар.

ЖАНАТЫН ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАР

Рудалы пайдалы қазбалар.

Темір. Қазақстан темір кені қоры үшінші орын алады жөнінен ТМД бойынша Ресей мен

Украинадан кейін үшінші орын алады (17 млрд т). Оның 93%-ы Қашар, Сарыбай, Соколов, Әйет, Лисаков кен орындарында, Солтүстік

Қазақстанда шоғырланған. Сарыбай темір кен орнын 1948 жылы ұшқыш М.Сургутанов ашты. Ұшақ кен үстінен ұшқанда, темір аномалиясының әсерінен түсбағар тілінің кенет ауытқығаны ұшқыштың көңілін аударды. Көп ұзамай, өте сирек кездесетін темір кені ашылды. Мұндағы кен жоғарғы сапалы және оның құрамындағы темірдің мөлшері 50-60%-ды құрайды. Шөгінді жыныстардан пайда болған рудалар Қостанай облысындағы Әйет және Лисаков кен орындарында кездеседі. Руда 30 м тереңдіктен ашық әдіспен өндіріледі. Кеннің құрамында таза темір 37-52%. Темір кенінің шағын кен орны Қарағанды (Кентөбе, Қаратас), Солтүстік Қазақстан (Атансор) аймақтарында бар.

Кенге жатпайтын пайдалы қазбалар

Гранит

✓ Өктас

✓ Ас тұзы

✓ Мәрмәр

✓ Шөгінді жыныс

✓ Құмтас

